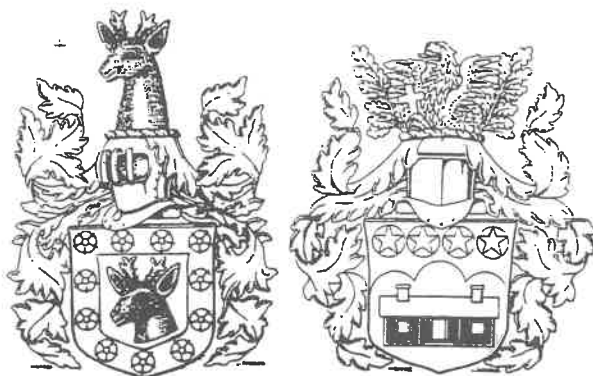

Årgång 11

Oktober

Medlems

Nummer 1

2002

blad för

Släktföreningen
von Schéele-Bergenheim

A K T U E L L T F R Å N
S T Y R E L S E N

Så hör då släktföreningen och dess styrelse äntligen av sig på nytt så här i det mörka höstrusket. Tiden rinner snabbt iväg för oss alla, och det är inte alltid lätt att få den att räcka till för allt vad man skulle önska, men som synes har vi nu fått ihop ett nytt nummer av *Medlemsbladet*, som vi hoppas skall utgöra intressant läsning.

Väst- och Sydsverige drabbades för en dryg vecka sedan av årstidens första snöoväder med bl.a. problem på vägarna och för elförsörjningen som följd, men åtminstone i Göteborg med närmaste omnejd försvann snön relativt snabbt till följd av regn och lite mildare temperaturer, och vi fick mera av normalt höstväder. Annars har det väl inte varit så mycket till höst i år; sommaren med värme och mycket sol höll ju i sig ända till en bra bit in i den andra halvan av september och sedan sjönk termometerns gradtal snabbt ned mot nollstrecket, så att man trodde att vintern redan var på väg. Vi får väl se vad november nu har att bjuda.

Styrelsen har under det gångna året haft några sammankomster, där vi, utöver utskicket av ett medlemsbrev i slutet av våren, även bl.a. diskuterat och summerat erfarenheterna från fjolårets släktmöte, men också så smått åter börjat tänka framåt. Träffarna har karaktäriserats av såväl utvärdering och planering som praktiskt arbete och förberedelser. Apropos vårens utskick vill vi passa på att tacka för att så många har förnyat sitt medlemskap, vilket gör att föreningen står på en solid ekonomisk grund. Om Du ännu inte betalt in årets medlemsavgift går det bra att göra det genom att sätta in korrekt belopp (100 kr för enskild, 150 kr för familj) på föreningens postgironummer 817837-8. Märk talongen *Släktföreningen von Schéele-Bergenheim*, och glöm inte att ange Ditt eget namn.

Vad har då i övrigt hänt inom föreningen under det senaste året? Vid sidan av att vi kontinuerligt har sökt uppdatera släktregistret med anledning av de förändringar som inträffat har vi även bedrivit forskning om våra släkters äldre historia i begränsad omfattning. Vi har också fått en del tillskott till föreningens arkiv, vilket vi tackar särskilt för. Foton, brev etc. är som bekant alltid välkomna, antingen i form av donationer till föreningen eller som tillfälliga lån, så att vi kan fotografera av dem. Föreningens hemsida har nyligen uppdaterats med framförallt en hel del nytt bildmaterial, inte minst från senaste släktmötet. Hemsidans adress är <http://hem.fyristorg.com/scheelebergenheim>.

I samband med släktmötet kunde vi ju dessutom äntligen också presentera färgtrycken av våra släktvapen i A4-format. Den som är intresserad av att införskaffa exemplar av det ena eller båda dessa finner närmare information om hur det går till mot slutet av detta *Medlemsblad*.

* * *

Normalt sett brukar ju vårt *Medlemsblad* ha ett relativt skiftande innehåll. Detta nummer utgör i det avseendet ett undantag eftersom det är något av ett temanummer, då det innehåller nästan enbart material med anknytning till fjolårets släktmöte, vilket som bekant ägde rum i Värmland under den sista helgen av augusti. Det blev en lyckad och trevlig sammankomst med släktmlötesförhandlingar och middag på Henniskehammars herrgård utanför Filipstad och en utfärd i de närmaste omgivningarna under lördags-eftermiddagen samt en längre busstur till släkttinnen på flera olika platser under söndagen. Du hittar fylliga redogörelser för vad som tilldrog sig under dessa dagar på annan plats i detta blad.

Vi räknar med att komma ut med ytterligare ett *Medlemsblad* framåt årsskiftet. Det var ju ett tag sedan vi i bladet lämnade uppgifter om vilka förändringar som skett inom våra släkter, men i nästa nummer tänkte vi bl.a. ha med ett ordentligt avsnitt med legala notiser avseende de senaste åren. För att detta skall bli så fullständigt och korrekt som möjligt går vi nu ut med en särskild vädjan till föreningens medlemmar att rapportera in de födslar, giftermål och dödsfall, som inträffat fr.o.m. 1998 och framåt, och som inte tidigare anmälts till föreningen. Uppgifterna skickas med fördel per post till Adam von Schéele, Djurgårdsgatan 10, 414 62 GÖTEBORG eller per e-post till <Adam.von.Scheele@history.gu.se>. Vi tackar på förhand för alla uppgifter. I vanlig ordning tar vi också tacksamt emot andra bidrag till bladet.

Adam von Schéele

Verksamhetsberättelse för perioden 1 juli 1998–30 juni 2001

Styrelsen har bestått av följande släktmedlemmar:

Ordförande Adam von Schéele

Vice ordförande Rolf Bergenheim

Sekreterare Margareta Johansson

Kassör Eddy Bergenheim

Ledamöter Eva von Schéele
Henrik von Schéele
Nellie Wendeblad

Adjungerade Maria Lindqvist
Carl Johan von Schéele

Övriga förtroendeuppdrag har innehafts av följande medlemmar:

Revisorer Svante Bergenheim
Margareta de Muscote-Morris

Revisorssuppleant Henric Stenby

Arkivarie vakant (t.o.m. den 10 maj 2000)
Carl Johan von Schéele (fr.o.m. den 11 maj 2000)

Släktmöte hölls på Botaniska trädgården i Göteborg och Tjolöholms slott i Fjärås den 29 augusti 1998. Drygt ett nittiotal medlemmar deltog. Utöver mötesförhandlingar, middag och trevlig samvaro bestod programmet bl.a. av att professor Gunnar Weimarck visade ett urval av Charlotte von Schéeles omfattande samling av blomsterakvareller på Botaniska och en guidad rundvandring på slottet. Ett gruppfoto togs på terrassen till slottsbyggnaden. Diplom utdelades till Julia Bergenheim, Stig Bergenheim och Arne Svensson.

Under perioden har styrelsen haft sju protokollförda sammanträden och sju arbetsmöten. Sammankomsterna under 1998 och 2001 har huvudsakligen bestått i att förbereda och organisera släktmötena.

Fortlöpande har uppdatering gjorts av såväl släktregistret som medlemsförteckningen. Även arbetet med att lägga in basinformation om äldre släktled på data har fortgått. Viss kompletterande släktforskning har också genomförts.

Vad avser föreningens arkiv har vissa förberedelser för komplettering av depositionen på Landsarkivet i Göteborg genomförts. Donationer i form av foton och annat material till den del av arkivet, som föreningen själv handhar, har förekommit i mycket begränsad omfattning.

Medlemsbladet har utkommit med ett dubbel- och ett enkelnummer bestående av inalles 72 sidor. Artiklarna har belyst skilda ämnen såsom exempelvis Plönninge för hundra år sedan, 2001 års adelskalender, 1600-talslänsmannen Daniel Nilsson Bergenheims liv, nutida von Schéele- och Bergenheimssläktingar i USA och deras bakgrund, Bergenheimarnas väg till Kungsäter och deras leverne där, representationsreformen 1866 samt historiska miljöer i Sverige med anknytning till våra släkter.

Föreningen har vidareutvecklat sin hemsida på Internet, och dessutom bytt adress till denna: <http://hem.fyristorg.com/scheelebergenheim>. På hemsidan finns nu utöver uppgifter om styrelsens sammansättning och samtliga tidigare medlemsblad också foton av en del av våra anor. Ansvarig för arbetet med hemsidan är numera arkivarien Carl Johan von Schéele som under perioden efterträtt styrelseledamoten Henrik von Schéele i denna funktion.

Arbetet med att ta fram av kopior av våra släkters vapensköldar – för försäljning till intresserade föreningsmedlemmar – har fortgått. Styrelsen räknar med att detta arbete skall vara klart till släktmötet på Henickehammar.

På såväl Bergenheims- som von Schéelesidan har med ökande intensitet förekommit kontakter och informationsutbyte med både närmare och mera avlägsna fränder från en rad olika delar av världen, däribland Finland och Förenta Staterna. Det är vår förhoppning att denna utveckling skall fortsätta framgent, gärna också med nya kontakter även i andra länder.

Göteborg den 30 juni 2001

[Adam von Schéele]
Adam von Schéele

[Rolf Bergenheim]
Rolf Bergenheim

[Margareta Johansson]
Margareta Johansson

[Eddy Bergenheim]
Eddy Bergenheim

[Eva von Schéele]
Eva von Schéele

[Henrik von Schéele]
Henrik von Schéele

[Nellie Wendebblad]
Nellie Wendebblad

[Maria Lindqvist]
Maria Lindqvist

[Carl Johan von Schéele]
Carl Johan von Schéele

Under 1998 års släktmöte gjorde vi bl.a. en rundvandring på Tjolöholms slott.

Traditionsenlig gruppbild togs på Tjolöholms slottsterrass.

Resultat och balansräkning 1998

Resultaträkning

Inkomster

Medlemsavgifter	8950,00	
Ränta	68,32	
Släktmöte	<u>24370,00</u>	
Summa	33388,32	33388,32

Utgifter

Tidning	4390,00	
Utskick	432,00	
Repro, arkivering	2000,00	
Styrelse	0,00	
Släktmöte	33271,50	
Kontorsmaterial	767,00	
Diverse	<u>2026,00</u>	
Summa	42886,50	42886,50
Resultat 1998		- 9498,18

Balansräkning

Ingående balans 980101	12451,74
Resultat 1998	<u>-9498,18</u>
Utgående balans 981231	2953,56

Resultat och balansräkning 1999

Resultaträkning

Inkomster

Medlemsavgifter	100,00	
Ränta	3,22	
Släktmöte	<u>0,00</u>	
Summa	103,22	103,22

Utgifter

Tidning	0,00	
Utskick	0,00	
Repro, arkivering	0,00	
Styrelse	0,00	
Släktmöte	0,00	
Kontorsmaterial	0,00	
Diverse	<u>290,00</u>	
Summa	290,00	290,00
Resultat 1999		- 186,78

Balansräkning

Ingående balans 990101	2953,56
Resultat 1999	<u>-186,78</u>
Utgående balans 991231	2766,78

Resultat och balansräkning 2000

Resultaträkning

Inkomster

Medlemsavgifter	25500,00	
Ränta	20,06	
Släktmöte	<u>0,00</u>	
Summa	25520,06	25520,06

Utgifter

Tidning	0,00	
Utskick	628,00	
Repro, arkivering	0,00	
Styrelse	0,00	
Släktmöte	0,00	
Kontorsmaterial	0,00	
Diverse	<u>310,00</u>	
Summa	938,00	938,00

Resultat 2000		24582,06
----------------------	--	-----------------

Balansräkning

Ingående balans 2000-01-01	2766,78
Resultat 2000	24582,06
Utgående balans 2000-12-31	27348,84

Protokoll fört vid släktmötet den 25 augusti 2001 på Hennickehammars herrgård i Filipstad

- § 1 Mötet öppnades av ordföranden Adam von Schéele.
- § 2 Dagordningen upplästes och godkändes.
- § 3 a) Till ordförande för dagens förhandlingar valdes Adam von Schéele.
b) Till sekreterare för dagens förhandlingar valdes Margareta Johansson.
c) Till justerare tillika rösträknare valdes Marianne Haijlen och Jerker Bergenheim.
- § 4 Senaste släktmötesprotokollet ansågs föredraget, då det införts i vårt medlemsblad.
- § 5 Kallelse till årsmötet ansågs gjord i laga ordning.
- § 6 Verksamhetsberättelsen, som hade distribuerats i förväg, ansågs föredragen och godkändes.
- § 7 Kassa- och revisionsberättelsen upplästes och godkändes.
- § 8 Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.
- § 9 Plats för nästa släktmöte diskuterades. Kungsäter/Varberg respektive Skåne föreslogs. Vid en rådgivande omröstning erhöll de båda alternativen ungefär samma röstetal. Beslöts att ge styrelsen i uppdrag att utreda förslagen närmare och fatta beslut om plats och tidpunkt.

§ 10 Till styrelse för perioden 2001–2004 valdes följande släktmedlemmar:

ordförande	Adam von Schéele	omval
vice ordförande	Rolf Bergenheim	omval
sekreterare	Margareta Johansson	omval
kassör	Eddy Bergenheim	omval
ledamöter	Eva von Schéele	omval
	Henrik von Schéele	omval
	Maria Lindqvist	nyval

Avgående ledamoten Nellie Wendebblad avtackades.

§ 11 Till revisorer och revisorssuppleant för perioden 2001–2004 valdes följande släktmedlemmar:

ordinarie	Margareta de Muscote-Morris	omval
	Bengt Wignell	nyval
suppleant	Henric Stenby	omval

§ 12 Föreningens framtid, bl.a. förnyelsebehovet av styrelsen, diskuterades. Vi fortsätter med systemet med adjungerade styrelsemedlemmar som inte formellt ingår i styrelsen, men ändå närvarar vid styrelsemötena, och på så sätt smidigt kommer in i styrelsearbetet. Som adjungerad styrelsemedlem omvaldes Carl Johan von Schéele som också fortsätter som arkivarie och hemsidesansvarig.

§ 13 Medlemsavgiften diskuterades. Det beslöts att behålla beloppen 100 kr per år för enskild medlem och 150 kr per år för familj.

§ 14 Föreningen har som meddelades i verksamhetsberättelsen förberett komplettering av den sedan tidigare gjorda depositionen av föreningens arkiv på Göteborgs landsarkiv.

§ 15 Reproduktion av släktvapnen har nu skett. 100 exemplar av respektive vapen har framställts. Tillverkningskostnaden blev utslaget cirka 35 kr per exemplar. Beslöts att föreningen vid försäljning tar ut 50 kr per styck, och vid postdistribution ytterligare 50 kr per försändelse.

§ 16 Meddelanden:

Föreningen har för närvarande cirka 205 medlemmar.

Alla uppmanades att försöka intressera våra unga för föreningen, och inte minst att anmäla adresser för ungdomar som flyttar hemifrån, så att vi fångar upp dessa.

En ny adressförteckning föreligger. Deltagarna uppmanades att kontrollera uppgifterna angående sig själva och att i förekommande fall rätta och komplettera dessa med t.ex. e-postadresser.

Deltagarna uppmanades att lämna namn- och adressuppgifter till möjliga nya medlemmar.

Föreningens hemsida på Internet har vidareutvecklats och börjat få lite fastare former. Adressen har ändrats till denna: <http://hem.fyristorg.com/scheelebergenheim>. På hemsidan finns nu utöver uppgifter om styrelsens sammansättning också samtliga tidigare medlemsblad samt foton av en del av våra anor. Ansvarig för arbetet med hemsidan är numera arkivarien Carl Johan von Schéele som under perioden efterträtt styrelseledamoten Henrik von Schéele i denna funktion. Styrelsen önskar få synpunkter från medlemmarna hur hemsidan skall utnyttjas på bästa sätt och vilken funktion denna bör ha.

Kusinerna Sylvia de Coverly-Veale och Vanja Simonsson har liksom David Curle överlämnat en större mängd foton och andra handlingar till släktarkivet. Corky von Scheele Campbell har varit ytterst behjälplig med att ta fram uppgifter om nu levande generationer av von Schéelesläktens Alaskagren.

Margareta Johansson läste upp en brevhälsning från vår frände Hannes Bergenheim i Finland.

§17 Övriga frågor förelåg ej.

§18 Ordföranden tackade å styrelsens vägnar för fortsatt förtroende, och avslutade mötet.

[Adam von Schéele]
Adam von Schéele
ordförande

[Margareta Johansson]
Margareta Johansson
sekreterare

[Marianne Haijlen]
Marianne Haijlen
justerare

[Jerker Bergenheim]
Jerker Bergenheim
justerare

**"I Filipstad är
lustigt att leva
må Ni tro ..."**

K.G. Bejemarks Nils Ferlin-staty är en välkänd symbol för Filipstad.

Släktmöte Hennickehommar, 25/8 2001
Filipstad

Sandra Schiele Sigil Bau Schiele

Emilia Jultagow ~~Dans~~ Nissen

Rainu Tillbäck Heiti Schaefer

Jana Fuhrenson

Hanna Bergenheim

Eddy Bergenheim

Karin Bergenklee

Sara Bergenheim

Hans Gunnar

Corky ^{von Schiele} Campbell

PETE CAMPBELL

Charlotta Grundström

Klara Johansson

Marie Nierzon

Mikael Nierzon

Patti Persson

Pä Olf Persson

Kivi Persson

Margareta Johansson
Gunnar Juntti

Helle Wendelstedt

Gunnar Lindqvist

Ellen Ahlqvist

Ingemar West

Sonja West

Bengt Andersson

Gretchen Andersson

Hennicke von Petz

MATILDA

Bengt Wilmert

Jeska Bergenheim

Eva-Britt Bergenheim

Lars-Olof Bergenheim

Josefine Grundström

Kristin Wignell

Margareta de flurats - Hous.
Michael de muscato - Hous.

Göte Paridors.

Uur in felich

Manianne Haijken

Martina Haijken

Ad old

Marta Haijken

Robert Haijken

Nine Stulp

Alleen Steely

Syrate Broody Teale

Eva in Peisate

Jimmie van Sobate

Gunnar Steuly

Sam-ago Polyl

Wabergenheim-Holmberg

Fredrik Holmberg

Jan Nygard f. Buzgenheim

Wend Nygard

Wend Nygard

M-d. Nygard

Lyckad sammankomst i gamla bruksbygder Minnen från släktmötet i Värmland 2001

Den sista helgen i augusti 2001 avhöll Släktföreningen von Schéele-Bergenheim sitt tionde släktmöte sedan föreningens grundande och det femtonde officiella totalt sedan traditionen med gemensamma släkträffar inleddes 1968. Denna gång var mötet förlagt till Värmland, närmare bestämt till Filipstadstrakten. Blott en gång tidigare har vi f.ö. haft släktmöte utanför de västsvenska landskapen Halland och Västergötland, nämligen 1995 då vi träffades på Riddarhuset i Stockholm.

Själva släktmötet började vid lunchtid på lördagen, men somliga – inalles omkring ett dussin, både styrelsemedlemmar och andra – valde att bege sig till idylliskt belägna Henniehammars herrgård, några kilometer sydost om Filipstad i östra Värmlands bergslag, redan på fredagseftermiddagen. Fredagen bjöd på vackert sensommarväder med behagliga temperaturer, idealiska för längre resor.

Inte långt från Henniehammars huvudbyggnad ligger ett tjugo meter högt vattenfall. Det var vid detta, som man i början av 1600-talet anlade stångjärnshamrar och manufakturverk. Järntillverkningen, under vissa perioder rätt så betydande, upphörde 1889, men såg-, hyvel- och kvarnverksamheten pågick ännu ett tag. I början av 1900-talet ägdes Henniehammar av Selma Lagerlöfs moster, Julia Ekman. 1939 köptes herrgården av Sveriges Köpmannaförbund, som under många år drev semesterhem, och så småningom – efter omfattande utbyggnader – hotell- och konferensanläggning, här. Sedan 1993 drivs denna av familjerna Backman.

Henniehammars vackra 1700-talsherrgård är förtjusande belägen invid en liten skogssjö, Hemtjärn.

Då incheckningen var avklarad bekantade vi släktingar oss med herrgården och parken med dess olika byggnader, intog gemensamt en god tre-rätters-middag bestående av lax, kalvkött och chokladcrème med punschmarinerad frukt i matsalen och samt vidtog en del förberedelser inför morgondagens möte.

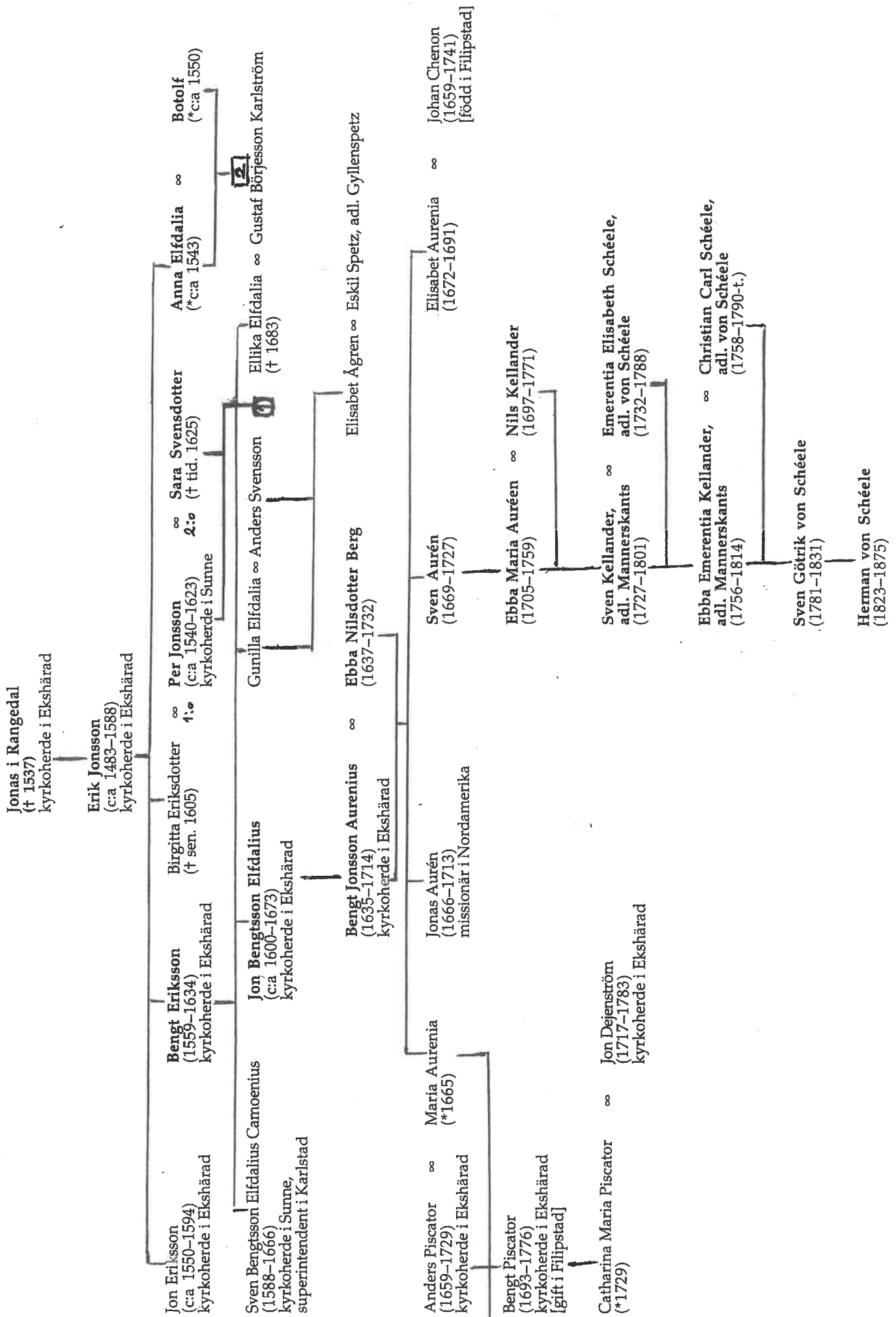
* * *

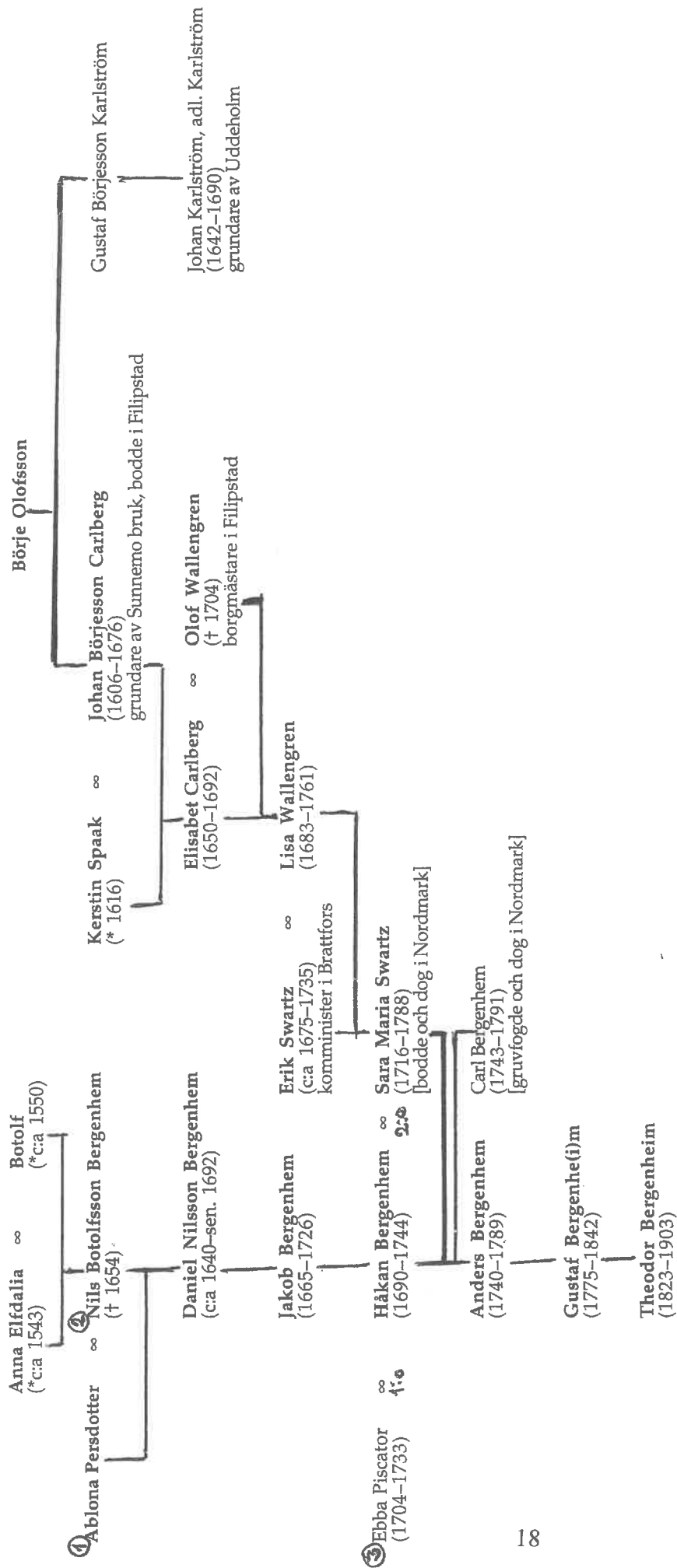
Efter en ordentlig frukost på lördagsmorgonen satte de redan anlända styrelsemedlemmarna med benäget bistånd av andra igång med att ordna diverse praktiska detaljer inför det förestående släktmötet, så att allt – namnbrickor, bord och stolar, fotoutställning, kaffe, frallor och andra förfriskningar m.m. – skulle vara på plats när huvuddelen av mötesdeltagarna förväntades anlända framåt lunchtid. I själva verket var hela styrelsen samlad relativt tidigt under förmiddagen och arbetet flöt på bra.

Som bekant tillämpar vi numera flexitid för ankomsten och vid tolvtiden började fler och fler fränder att infinna sig. I samband med att de anlände till Henniehammar hälsades deltagarna välkomna och försågs med namnbricka av Nellie Wendblad och Ivar Senelius, vilka precis som 1998 fungerade som värdpar. För dem som skulle övernatta på Henniehammar var det sedan dags att checka in innan de i likhet med övriga deltagare kunde slå sig ned och njuta av kaffe eller dricka med fralla. För välkomstfikat, fotoutställningen och mötesförhandlingarna disponerade vi en trevlig konferenslokal, belägen ett hundratal meter från herrgårdens huvudbyggnad. Efter fikat fanns möjlighet att titta på utställningen med foton och andra släktminnen, prata och umgås med fränder eller bara flanera i parken och njuta av det vackra vädret.

En representant för den lokala pressen, Rolf Mårth från *Filipstads Tidning*, fanns på plats på Henniehammar för att skriva ett litet reportage från släktmötet och han fick också en kort presentation av vår utställning. Rolf Mårth var också med en stund under vår rundtur på lördagen. Den intresserade kan ta del av hans artiklar på vår hemsida.

Vid pass kvart över ett samlades alla deltagare inne i konferensbyggnaden och föreningens ordförande Adam von Schéele berättade kortfattat om programmet för släktmötet och gav en översiktlig orientering rörande våra släkters koppling till Värmland i allmänhet, och Filipstadstrakten i synnerhet. På de följande sidorna återges ett par släktscheman, som visar en del av von Schéele- respektive Bergenheimssidans värmländska släktväv. Utgångspunkten tas i de båda fanjunkarna på Plönninge respektive Fjällaregården.

Efter den korta introduktionen var det dags att kliva på en inhyrd buss för att ge sig ut på en eftermiddagstur till Filipstad. När vi närmade oss staden åkte vi långsamt förbi Kanonudden vid Kyrkviken, en del av sjön Daglösen, där två stålborrade kanoner, som John Ericsson skänkte till sitt fädernesland 1865, finns uppställda. Så stannade vi till utanför kyrkan, en nyklassicistisk skapelse från 1785, vilken en del av släktmötesdeltagarna passade på att gå in i. På kyrkogården vilar bl.a. skådespelaren och regissören Alf Kjellin och trubaduren Gunde Johansson, men den grav som vi stannade invid var den som hyser stoftet av vår frände Franz von Schéele (1795–1863) – syssling till Herman von Schéeles far Sven Götrik –, hans hustru Maria Elisabeth, f. Lundqvist, (1800–1873) och hans yngsta dotter, den välbekanta blomstermålarinnan Charlotte (1840–1929), vars akvareller vi stiftade närmare bekantskap med i samband med 1998 års släktmöte. Strax intill den numera delvis av lavar täckta gravvården står ett högt minnesmärke till hågkomst av Franz von Schéele. Här berättade Adam von Schéele något om denne bemärkte släkting, som under flera decennier i mitten av 1800-talet sannerligen var stadens starke man. Han var under lång tid verksam som bergmästare i Filipstads bergslag, men startade exempelvis också stadens bibliotek.

Efter kyrkogårdsbesöket vandrade vi ut på den intilliggande Kyrkudden och besåg den vackra gula byggnad med anor från 1700-talet, Bergmästargården, som Franz von Schéele bebodde under många år och där han år 1830 grundade den ännu existerande Bergsskolan, vilken dock numera sedan länge håller till på annan plats i staden. (Även Nils Ferlin bodde f.ö. under några år i Bergmästargården.) Från udden njöt vi också av den hänförande utsikten över Kyrkvikens glittrande vatten.

Så vidtog en promenad genom Filipstads centrala delar. Liksom i många andra svenska städer revs här mycket av den gamla trähusbebyggelsen under 1960-, 1970- och 1980-talen, men några få äldre hus finns kvar. Vi stannade till vid Franz von Schéeles byst, gjord av Carl Eldh 1932, nere vid ån. Denna byst är passande nog placerad mittemot det gamla sparbanks-huset; Filipstads sparbank grundades nämligen – givetvis är man benägen att tillägga – av Franz von Schéele. En bit därifrån gjorde vi förstås också ett kort stopp vid K.G. Bejemarks kongeniala Nils Ferlin-skulptur, där Adam von Schéele passade på att recitera Ferlindikten "Nöjen":

Att nöjen är högst relativa
jag lärde mej tidigt förstå.
I Nykroppa mente man så:
– Vi har en och annan begravning
och tåget att titta på.

Franz von Schéeles gravvård på Filipstads gamla kyrkogård.

Bergmästargårdens äldsta delar är från 1700-talet och fungerar idag som kårhus för studenterna vid Bergsskolan, vars utbildning numera har högskolestatus.

Vi fortsatte sedan i Stadsparkens grönska längs med ån och tittade på den delvis konstgjorda ön Monitorholmen med samma form som John Ericsons världsberömda propellerdrivna pansarbåt Monitor, känd från amerikanska inbördeskriget, och nådde efter att ha njutit av vyn av de rytande forsarna vid Kvarnfallet – i den intilliggande gamla Kvarnen från 1654 är idag Filipstads stadsmuseum inrymt – det överhuvudtaget av ålderdomlig bebyggelse omgivna Hötorget, där bussen åter hämtade upp oss.

Nu styrdes färden mot den nuvarande Bergsskolan i stadens västra utkant. Här firades Geologins dag med öppet hus, så under vårt stopp kunde vi exempelvis ta del av hur det går till att vaska guld, titta på de intressanta mineralsamlingarna eller bekanta oss med Bergsskolans verksamhet idag.

Så var det dags att bege sig ut på landsbygden utanför Filipstad. Efter besöket på Bergsskolan körde vi nämligen, litet försenade men vid gott mod, norrut från staden i ett par mil och sökte oss upp till den gamla gruvsocknen Nordmark, där två representanter för den lokala hembygdsföreningen hade engagerats för att guida oss runt. I Nordmark var under ett par decennier i slutet av 1700-talet Theodor Bergenheims farfars yngre bror, Carl Bergenhem (1743–1791), gruvfogde. Det var också där som Theodors farfars mor Sara Maria, född Swartz, framlevde sina sista år som änka. Hon dog vid drygt 70 års ålder 1788.

Under halvannan timmes tid fick vi lära oss en hel del om både nu- och dåtid i Nordmark. Ända fram till 1980 pågick gruvbrytningen. Under århundradenas lopp har där brutits järnmalm, manganmalm, silver, asbest, granit och kalksten. Drygt åttio olika mineraler har påträffats i gruvorna i området.

Under rundvandringen var vi bl.a. inne i spelhuset för hissmaskineriet, tittade på ett par gamla gruvstugor, varav den ena utan tvivel fanns redan på Carl Bergenhems tid, bekantade oss med det inre av den lilla arrestlokalen i timmer, klättrade upp i en av gruvlavarna och beundrade det stora vattenhjulet från år 1836 med rester av en konstgång (pendlande trästänger) och vändbrott. Alla deltagare erhöll dessutom vid guidningens slut en liten broschyr om Nordmark, ett faksimil av 1849 års *Ordningsstadga wid grufworne på Nordmarks Odalfält ...* samt ett kort utdrag om gruvfogdarna i Nordmark. I samband med att vi rullade ut mot stora vägen igen kunde vi på håll se det gamla gruvfogdebostället, Carl Bergenhems forna bostad.

På återvägen kunde vi, sedan vi passerat förbi Filipstad och närmade oss avtaget mot Henniehammar, skymta John Ericsons mäktiga mausoleum, beläget högt upp på en kulle på Östra begravningsplatsen. Den berömde uppfinnaren bodde många år utomlands och avled i New York 1889, och det storslagna gravmonumentet bekostades till stor del med amerikanska medel.

Hans egen önskan lär f.ö. ha varit att få vila under en enkel torva i fäderneslandets jord! Så svängde vi in på den smala och vindlande vägen ut till Hennickehammar, där vi släpptes av efter en innehållsrik och trevlig eftermiddagstur.

Efter ett kort uppehåll för toalettbesök och intag av förfriskningar tog så släktmötesförhandlingarna vid i konferensbyggnaden. Innan de formella förhandlingarna började påbjöd ordföranden Adam von Schéele traditionsenligt en tyst minut för att hedra minnet av de fränder som lämnat oss sedan föregående släktmöte, men påminde också om de nya spirande skotten på vårt släkträd, de barn som fötts under den gångna treårsperioden, och hälsade dem välkomna i vår gemenskap. I anslutning till mötesförhandlingarna läste Margareta Johansson dikten "Trädet". Resultatet av förhandlingarna redogörs för på annan plats i detta blad. Här nöjer vi oss med att konstatera, att de förflöt smidigt och i stor enighet, och klarades av på drygt 40 minuter.

Så gavs vi tillfälle att fräscha upp oss och byta om inför middagen, som ägde rum i Hennickehammars huvudbyggnad. Innan middagen var det dock dags för sedvanlig gruppfotofering ute på herrgårdstrappan. Vid det här laget hade mörka moln börjat torna upp sig vid horisonten, men vi klarade oss tacksamt nog från nederbörd under utomhusaktiviteterna. En stund senare kunde vi emellertid se och höra hur regnet drog in över bygden, men då hade vi redan promenerat in i matsalen och satt oss till bords.

På menyn stod rostad potatis med löjrom, crème fraiche och rödlök till förrett, helstekt oxfilé med herrgårdspepparsås, timjanreduction och klyftpotatis till varmrätt och körsbärsparfait med pistagesabayonne till dessert. Många valde att njuta av ett gott vin till respektive rätt.

Utöver trevligt umgänge vid borden förekom ytterligare några uppskattade inslag under middagen. Avgående styrelsemedlemmen Nellie Wendblad avtackades med en gåva för sina mångåriga insatser till föreningens fromma. Två av våra långväga fränder, Corky von Scheele Campbell och Sylvia de Coverly Veale, berättade intressanta släktminnen. Rolf Bergenheim tackade å deltagarnas vägnar för arrangemangen. Vidare meddelades att föreningens diplom i enlighet med våra bestämmelser denna gång skulle tilldelas Asta Bergenheim. Hon var inte personligen närvarande vid mötet, men vi har sett till så att hon i efterhand har erhållit sitt diplom. Det blev även några trevliga musikaliska mellanspel i form av allsång.

Efter middagen fanns det möjlighet att fortsätta umgås och njuta av en kopp kaffe i sällskapsrummen, där också Jerker Bergenheim till vår stora glädje underhöll oss med att spela några medryckande folkmelodier på fiol. En del passade därefter på att ta sig en stilla kvällspromenad i parken eller

fördjupa sig vidare i fotoutställningen. När timmen så småningom började bli sen tog somliga av släktmötesdeltagarna adjö för att bege sig hemåt, medan andra valde att gå och knyta sig efter en lång och innehållsrik dag, och åter andra fortsatte samvaron under en eller annan timme i baren innan det var dags att dra sig tillbaka.

* * *

När vi tittade ut genom våra fönster på söndagsmorgonen visade det sig att gårdagskvällens mörka moln låg kvar över Henickehammar. En välsmakande frukostbuffé höjde dock humöret och vi förberedde oss för söndagens begivenheter.

På programmet stod idag en heldagstur med buss till diverse släktminnen i Värmland. Adam von Schéele fungerade som guide. Strax efter klockan nio tog vi farväl av de övernattande fränder, som valde att spendera dagen på annat sätt, och äntrade så bussen; några valde att åka i egen bil. Dagens första stopp skedde redan efter en knapp halvtimme i Brattfors, en gammal bruksort någon mil väster om Filipstad, där vi skulle besöka kyrkan. Redan på håll kunde vi se att en av dess tornluckor stod öppen. Det gör den alltid. Enligt traditionen är det ett straff för att församlingen slarvade med klockringningen i samband med kung Oscar I:s bortgång år 1859.

I den för dessa bygder typiska träkyrkan, som invigdes 1669, verkade Theodor Bergenheims farfars morfar, Erik Swartz (c:a 1675–1735) som komminister från 1722 till sin död. Vi fick höra lite om hans liv och verksamhet innan vi gick in i kyrkan för att ta del av den vackra interiören.

Åter ute på kyrkogården i Brattfors stannade vi till vid en grav. Här vilar nämligen Theodor Bergenheims kusin, bergsmannen Alexander Bergenheim (1819–1901) med familj. Denne hade tre barn, vilka alla dog före fadern.¹ Alexander var son till Theodors farbror, bergsmannen Carl Fredrik Bergenheim. Då regnet nu började tillta begav vi oss relativt snabbt på nytt in i bussen.

Vi körde nu en mindre väg norrut genom Brattfors socken. Här låg de gamla hyttorna tätt. Vi passerade, efter att ha kört på en naturskön smal landremsa mellan sjöarna Lungen och Alstern, den ort, Pardixhyttan, där Carl Fredrik Bergenheim bodde under många år, och såg avtag till andra platser med koppling till denna familj såsom Forshyttan.

¹ På gravstenen anges namn och data för två av dem. Det tredje, mellanbarnet Maria Lovisa, dog vid födseln 1855. Naturligtvis är det tänkbart att också hon vilar i graven.

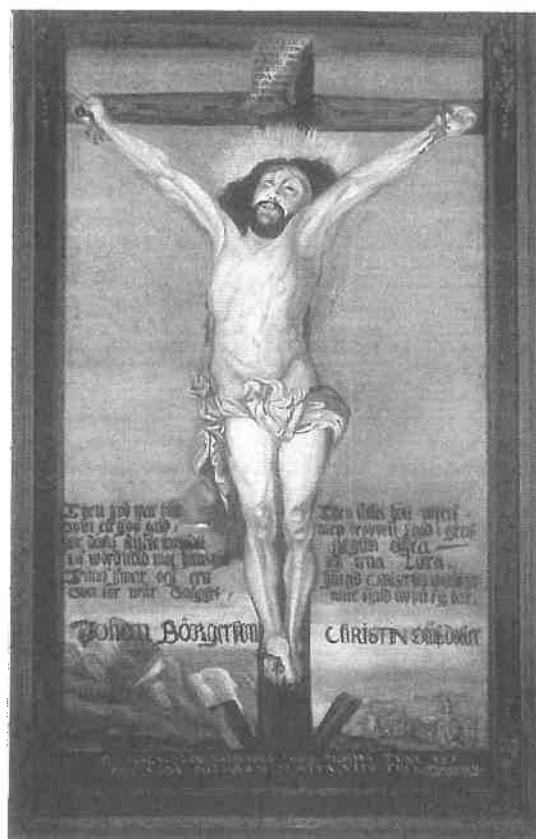
Alexander Bergenhems gravvård återfinns strax sydost om kyrkan på Brattfors kyrkogård.

Sunnemo kyrka är en ganska typisk representant för de många träkyrkor, som uppfördes i Bergslagen under den stora hyttepoken på 1600-talet, då folkmängden ökade kraftigt under en kort period.

I Sunnemo kyrka finns dessa fina porträtt av Johan Börjesson och hans hustru Christina Spaak.

Den gamla altartavlan i Sunnemo kyrka skänktes av Johan Börjesson och hans hustru.

Under resans gång berättade Adam von Schéele då och då om företeelser som vi passerade längs vägen. Dessutom passade vi på att skicka runt pär-marna med släktuppgifter i bussen för att få dessa uppdaterade i möjligaste mån. I övrigt fördrevs transportsträckorna med trevligt umgänge och sam-språk deltagarna emellan.

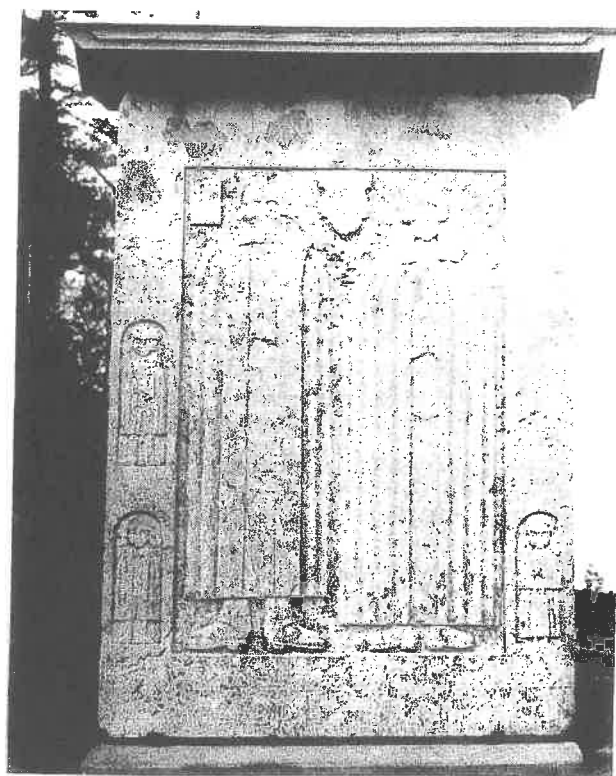
Så småningom var det dags för ett nytt stopp, invid Sunnemo röda trä-kyrka, vilken uppfördes 1653 på bekostnad av vår anfader, borgmästaren och bruksägaren m.m. Johan Börjesson Carlberg (1606–1676), Theodor Bergenheims farfars mormors morfar. Längst ned i kyrkan finns två porträtt i olja föreställande Johan och hans hustru Christina (Kerstin) Olofsdotter Spaak. De skänkte också kyrkans gamla altartavla, vilken ännu finns bevarad. Jo-han Börjesson grundlade utöver Tutemo hytta i Sunnemo även flera andra välkända värmländska bruk, såsom Rottneros, Ransäter och Munkfors.

Färden gick nu vidare till ett annat mycket bekant bruk, Uddeholm, beläget någon mil längre norrut, strax utanför Hagfors. Uddeholm grundades av Johan Börjessons brorson, Johan Karlström (1642–1690). Denne var kusin till både Herman von Schéeles farmors farmors farfars far och Theodor Ber-genheims farfars mormors mor. Vi vandrade omkring i herrgårdsparken och tittade på den nuvarande huvudbyggnaden, som är från år 1825 och idag används för representation och konferenser inom koncernen. Denna herr-gård ersatte en äldre byggnad från 1730-talet, vilken sannolikt var ritad av vår frände Johan Eberhard Carlberg (1683–1773) – han var kusin till Theo-dor Bergenheims farfars mormor. Detta hus hade i sin tur ersatt det ur-sprungliga från 1668, vilket Johan Karlström en gång i tiden bebodde. I herrgårdens hall hänger f.ö. den gamla gruvklockan från Nordmark, gjuten 1756, och sålunda använd under Carl Bergenheims tid som gruvfogde där.

Så fortsatte vi vår tur genom den härliga Klarälvsdalen. Vi kom in i Eks-härads socken och passerade avtaget ned till Norra Öjenäs, där Theodor Bergenheims farfars farfars far, länsmannen Daniel Bergenhem, med familj bodde på 1600-talet. Sedan körde vi igenom Berga by från vilken slakten Bergenhem/Bergenheim med all sannolikhet hämtat sitt namn.

När vi kom in i Ekshärads samhälle svängde vi först ned mot älven till gamla kyrkplatsen, belägen 300 meter nordost om nuvarande kyrkan. Här låg Ekshärads andra kyrka från 1400-talet. Den övergavs då älven bröt en ny fåra på 1600-talet, men revs först 1745. Idag finns här utöver stenar som markerar yttermurarnas plats bara en sak, som minner om det gamla templet. Denna är dock desto mera intressant för oss: en bildgravsten över vår anfader, kyrkoherden Bengt Eriksson [Benedictus Eri] (1559–1634) och hans maka Magdalena Svendsdotter Brunia († 1634). Bengt var farmors far-mors farfars farfar till Herman von Schéele, och dessutom svärfar till

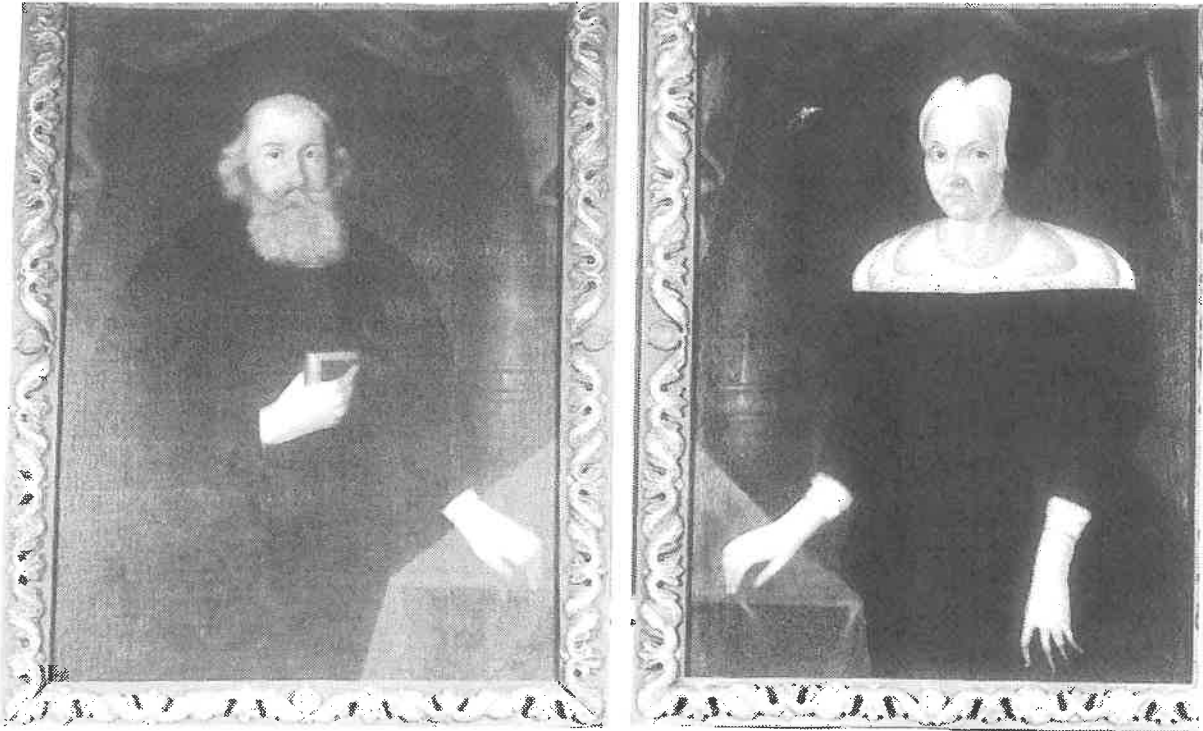
borgmästaren och bruksägaren Gustaf Börjesson Karlström. (Denne var far respektive bror till de tidigare nämnda Johan Karlström och Johan Börjesson Carlberg.) Därtill kommer att Bengts syster Anna Elfdalia också var vår anmoder – hon var gift med Botolf i Askerud och mor till Nils Botolfsson, den förste som antog namnet Bergenhem – och hans syster Birgitta var gift med en annan anfader, kyrkoherden i Sunne Per Jonsson (se nedan); i det fallet härstammar dock vi från Per Jonssons andra gifte med Sara Svensdotter. Det blev givetvis tillfälle till gruppfotofering vid stenen, där Schéelarna samlades på manssidan och Bergenheimarna på kvinnosidan.

Bengt Erikssons och Magdalena Brunias gravsten på gamla kyrkplatsen i Ekshärad.

Så begav vi oss åter uppför backen, förbi hembygdsgården, till ett välkänt mål invid pilgrimsleden, den nuvarande drygt trehundra år gamla kyrkan, där vi trädde in för att ta del av släktminnen *en masse*. Nära dörren till sakristian tittade vi på två oljemålningar föreställande Herman von Schéeles farmors farmor fars föräldrar, prosten Bengt Jonsson [Benedictus Jonæ] Aurenus (1635–1714) och hans hustru Ebba Nilsson Berg (1637–1732). Adam von Schéele berättade några episoder från deras liv. En liten bit därifrån besåg vi dottersonen Bengt Andersson [Benedictus Andreæ] Piscators (1693–1776) porträtt och gravhäll i gjutjärn. Bengt Piscator var kusin till vår anmoder Ebba Maria Auréen och efterträdde sin far Anders Persson [Andreas Petri] Piscator (1659–1729) som kyrkoherde och prost. Denne hade i sin tur efterträtt svärfadern – han var gift med Bengts dotter Maria (1665–

1730) – efter att i många år varit dennes hjälppräst. Även från Maria finns ett minne bevarat, vilket vi tog del av: en grön kollekthåv, som hon skänkte till kyrkan runt år 1700, och som idag förvaras i textilkammaren.

Prosten Bengt Aurenus och hans hustru Ebba Bergs porträtt i Ekshärads kyrka.

Ekshärads kyrka uppfördes prosten Aurenii ämbetstid.

Ute på kyrkogården beundrade vi de originella järnkors, s.k. livsträdskors, som sedan lång tid tillbaka pryder flera hundra gravar. Vi njöt också, trots det lite dimmiga och blöta vädret, av den vackra vyn över älven och siktade på andra sidan denna det 438 meter höga Aurenaberget.

Hungern började nu göra sig påmind och strax söder om Ekshärad, på Nygård, var det dags för lunch. Det smakade utmärkt gott med köttfärslimpa, sås och potatis samt en kopp kaffe efteråt i gemytligt umgänge. Nygård, en f.d. lanthushållsskola, inrymmer numera utöver restaurant- och konferensanläggning också ett rovdjurscenter, där de fyra stora svenska rovdjuren (varg, brunbjörn, järv och lodjur) presenteras närmare. Efter maten tog vi avsked av de bilburna fränderna.

Så gick bussfärden vidare, först västerut och därefter söderöver genom den vackra Fryksdalen. Även om vädret inte var det bästa fick vi ändå tillfälle att njuta en del av de härliga vyerna i Selma Lagerlöfs hemtrakter. Resans sista stopp ägde rum i Sunne. I den högt belägna kyrkan, från vilken man har en vidsträckt utsikt över nejden, besåg vi en ålderdomlig gravhäll, som är placerad i mittgången, strax framför koret. Den är lagd över vår anfader, Theodor Bergenheims farfars farfars farmors far, kyrkoherden Per Jonsson [Petrus Jonæ], som avled vid hög ålder år 1623. Enligt inskriften på stenen skall han ha verkat som präst i 61 år, varav 54 som kyrkoherde i Fryksdalen.

Under denna gravsten i Sunne kyrka vilar prosten Per Jonsson.

I denna grav, den s.k. gyllenspetzska graven, lär också åtminstone ytterligare en anfader vila, nämligen länsmannen Håkan Månsson Werner († 1681), Theodor Bergenheims farfars farmors far. På den södra långhusväggen kunde vi f.ö. se det gyllenspetzska vapnet. Väl ute på kyrkogården igen passade vi också på att besöka den relativt nyligen bortgångne folkkäre författaren Göran Tunströms grav innan vi åter äntrade bussen.

Nu återstod endast återresan till Filipstad på halvannan timme. Regnet tilltog i styrka och piskade understundom på rätt bra mot rutorna, men genom trevligt och glatt umgänge blev återstoden av turen ändå upplevelserik och givande, och milen rullade undan ganska snabbt.

Vid halvfemtiden kom vi så en sista gång till Henrickehammars herrgård, och dessbättre hade vi då åter uppehållsväder. Efter ett innehållsrikt släktmöte var det dags att ta farväl för denna gång, men vi uttryckte alla förhoppningen att vi skulle ses igen år 2004 lite längre söderut i vårt land.

Adam von Schéele

FOTNOT: På vår hemsida (hem.fyristorg.com/scheelebergenheim) finns foton både från det senaste och tidigare släktmöten. Än så länge är de inte så många, men vi räknar med att fylla på med ett större antal under hösten.

Färgbilder av släktvapnen till försäljning

Föreningen har såsom tidigare redogjorts för i *Medlemsbladet* låtit publicera våra släkters fullständiga vapen tillsammans med översiktliga släkthistoriker i den heraldiska tidskriften *Skandinavisk Vapenrulla*. Vår avsikt var då också att erbjuda föreningens medlemmar möjligheten att skaffa sig egna exemplar av det ena eller båda vapnen, något som nu har förverkligats. I anslutning till fjolårets släktmöte förelåg nämligen våra vapenbilder i exklusivt färgtryck och det finns sålunda numera möjlighet för den intresserade att förvärva vapenbilderna. Nedan redogörs närmare för hur det går till.

Reproduktioner av släktvapnen finns nu till försäljning. Vapnen är tryckta på högkvalitativt papper i A4-storlek med kulörer som är mycket nära originalmålningarnas. Släktnamnen "von Schéele" respektive "Bergenheim" är

placerade under själva vapenbilderna. Till varje vapen följer också en A4-sida med heraldikern, fil. dr Jan Ranekes beskrivning av släkterna och uppbyggnaden av vapnen.

Enligt årsmötesbeslut är försäljningspriset för respektive släktvapen inklusive textsida 50 kr per st. Vid samma årsmöte klubbades också att föreningen har rätt att ta ut ytterligare 50 kr per försändelse vid leverans per post, oavsett antal exemplar.

Släktvapnen beställs hos Eddy Bergenheim, helst genom betalning till föreningens postgiro 817837-9 med beställningen skriven på blanketten. Ange tydligt leveransadress och vilket/vilka vapen som avses. Det går också bra att beställa via e-post (bergenheim@swipnet.se), per telefon (031-29 67 15) eller per post (Morkullegatan 14 A, 426 69 VÄSTRA FRÖLUNDA). All betalning skall ske till angivet postgironummer.

Eddy Bergenheim

Två tidigare förtroendevalda har avlidit

Med bara drygt en veckas mellanrum strax efter fjolårets släktmöte gick ett par av föreningens tidigare förtroendevalda, Svante Bergenheim och Arne Svensson, bort. De var båda mycket släktintresserade och medlemmar i föreningen sedan dess grundande.

Svante Bergenheim (Fj. XI) avled hastigt den 26 augusti 2001, 53 år gammal. Han var från år 1998 en av släktföreningens revisorer, och fullgjorde detta uppdrag på ett utmärkt vis, men hade vid senaste släktmötet av sagt sig omval.

Arne Svensson (Fj. XII) gick bort den 6 september 2001. Han blev 85 år. Redan vid föreningens bildande 1979 utsågs han till revisorssuppleant, en kapacitet som han kvarstod i ända till 1992. Han deltog tillsammans med sin hustru Gudrun, född Bergenheim, i en lång rad släktmöten. Måkan avled i början av år 2001.

Med tacksamhet ser vi tillbaka på deras gärningar i föreningens tjänst. Vi minns dem med glädje och saknad, och lyser frid över deras minne.

Styrelsen

Nästa nummer av medlemsbladet beräknas utkomma framåt årsskiftet. Ur innehållet: Serien om släktminnen på olika platser runtom i vårt land fortsätter med ett nytt avsnitt och vi påbörjar en ny artikelserie om våra släkters riksdagsmän genom århundradena. Dessutom kommer vi att presentera en omfattande avdelning med legala notiser.

I vanlig ordning efterlyser vi texter till *Medlemsbladet*, stora som små – allt är välkommet. Det är endast genom medlemmarnas benägna medverkan som bladet kan bli så allsidigt och läsvärt som möjligt. I detta sammanhang vill vi också påminna om att vi fortfarande saknar bilder på många medlemmar av slakten. Inte minst gäller detta nu levande generationer, och särskilt då de yngre bland dessa. Därför vill vi rikta en uppmaning till Er alla att hjälpa till med att fylla luckorna. Notera f.ö., såsom framgår nedan, att vår arkivarie har ny postadress.

Slutligen vill styrelsen tillönska samtliga släktföreningens medlemmar en god Allhelgonahelg!

Adam von Schéele

* * *

VIKTIGA ADRESSER

Arkivarie & hemsidesansvarig:
Carl Johan von Schéele
Omvägen 2 A
412 75 GÖTEBORG

e-post: wolverineblues@hotmail.com

Medlemsbladsredaktör:
Adam von Schéele
Djurgårdsgatan 10, 5 tr.
414 62 GÖTEBORG

e-post: Adam.von.Scheele@history.gu.se

Föreningens hemsida: <http://hem.fyristorg.com/scheelebergenheim>

Föreningens postgironummer: 817837-8

Medlemsblad för Släktföreningen von Schéele-Bergenheim ges normalt ut två gånger per år.

Ansvarig utgivare och redaktör:
Adam von Schéele.

Typsnitt: Palatino.

© Släktföreningen von Schéele-Bergenheim 2002